

00
A
01

Freiherr v. Ende-Altjessnitz.

40.
37

40.
37

DISSERTATIO MORALIS
De
PRÆROGATIVA
BARBARORUM POPULO-
RUM PRÆCULTIO-
RIBUS.

Quam

IN

ACADEMIA FRIDERICIANA

Publicæ Eruditorum disquisitioni

d. XV. Septembris Ao. 1693.

subjiciunt

PRÆSES

M. JOH. WILHELM ZIEROLD

Wiesenthalio-Misnicus,

&

RESPONDENS

JOHANN JULIUS SPROCKHOFF,
Brunsvicensis.

HALÆ MAGDEBURGICÆ
Typis CHRISTOPHORI SALFELDII, REGIMINIS ELECT.
BRANDENB. Typ.

DISSERTATIO MORALIS

De

PRÆROGATIVA
BARBARORUM POPULO-

RUM PRÆCULTIO-

RIBUS

Quam

ACADEMIA ERIDERICIANA

Publicæ Eruditionis Divisioni

sub die 27. Septembris 1791.

TRISTIS

M. JOH. WILHELM. XEROLD

Wissenschaftlich-Mitglied

RESPONDENS

JOHANN WILLIUS SPROCKHOF

Brandenburg.

LEON. M. GÖDBERGER

Typis CHRISTOPHORI SALFELDII, REGIMINIS ELECT.

BRANDENB. Typ.

EPITOME.

Initium Dissertationis §.1. origo differentia inter populos cultos & barbaros ex societate civili, §.2. Definitio populorum cultorum & barbarorum. §.3. varia significatio barbarorum & cultorum populorum. §.4. Societas civilis & libertas indifferentes sunt, plus mali tamen ex abusu civitatum. §.5. Ex societate apud cultos populos plus superbiae quam apud barbaros. §.6. plus luxuriae. §.7. plus avaritiae. §.8. Propterea majora bella apud cultos quam barbaros. §.9. Refutantur Graeci & Aristot. qui bellum in Barbaros naturale dixerunt. §.10. Decorum cultis populis noxium fuit, ejus defectus Barbaris non obfuit. Ob defectum decori in sermone Graeci & Romani omnes gentes barbaras dixerunt, sed Latini quoque alii barbari dicti. §.11. Vanitas hujus decori superiori & nostro seculo in Lingua Latina & Graeca. An haec lingua sint vehicula sapientiae? §.12. Prærogativa Barbarorum in Philosophia, Populi morati Philosophiam à Barbaris didicerunt, probatur ex Hist. Phil. §.13. Vera Philosophia apud cultiores corrupta, vitiis, præjudiciis & imperio intellectum, Veri Philosophi contempti, mali honorati. §.14. Prærogativa Barbar. in Medicina ob temperantiam & animi tranquillitatem. §.15. Prærogat. Barb. in Jurisprudencia, ob bonos mores qui legibus non opus habuerunt. §.16. Prærogat. Barb. in Theologia naturali, §.17. In respectu Theologiae revelatae, V. & N. Test. tempore Christi, Apostol. Corruptio Eccles. per culturam tempore Constant. M. Caroli M. apud German. Tempore Lutheri, & post ea tempora

Dividitur universum genus humanum in duas partes, in Barbaros & populos cultiores. Queritur, utrum Barbari cultioribus, an cultiores Barbaris sint præferendi? Vota multitudinis si colligeremus, quæstione quidem movenda fuisset, cum pauci

forſan tam ſtulti videri velint, ut Barbaris prærogativam concederent. Ita eſt, non pauca ſunt in rebus mortalium, quæ quantum habeant discriminis, non intelligas, niſi animo à vulgò receptis opinionibus, ad rerum vim & naturam converſo, veritatem candido contempleris iudicio. Multa in ſpeciem & prima fronte vilia & ridicula videntur, ſed propius intuenti theſaurum oſtendunt ceu vili cortice à profanis oculis diſſimulatum. Alia e contra ſummo habitu vultuque blandiuntur, & quod eximium habent obviis ſtatim oſtentant, interius vero contemplanti nihil minus ſunt, quam quod titulo vultuque præ ſe ferebant. Si cultorum populorum formam externam contempleris, homines, & homines feliciffimos diceres, alios vero ab hoc ſtatu recedentes non niſi vili barbarorum rejiceres nomine. Sed conſideremus altius pauliſper hinc barbarorum ſimulacrum, hinc cultiorum populorum imaginem, ut quorum cauſa deterior ſit, clare eluceſcat.

§. I.

Quæritur primo: Unde differentia inter barbaros & moratiores populos orta? An homines inæquales peperit natura noverca? an hunc barbarum illum moratum produxit? Reſpondebit mihi tacita lectoris cogitatio: culturam & barbariem à natura datam eſſe nemini. Teſtatur enim experientia, varia hominum ſtudia varie inflectere hominum ingenia, ita ut ex genio variorum populorum quilibet ſic animum inſtruere queat, ut diverſus ſit cum diverſis. Loquuntur non ſolum ſed clamant hiſtoriæ, primos terræ incolas elegantiori cultura fuiſſe vacuos, utpote rudes ſine mœnibus vitam agentes. Cum vero deinde homines conſociarunt operas, communicarunt quæ vel propria experientia ac ingenio vel occasione invenerant, exercuerunt commercia, conjunxerunt domicilia, nata exinde eſt ſocietas, ex ſocietate cultura. Hinc orta rerum omnium affluentia, ex diverſitate ſuperiorum & inferiorum inæqualitas conditionis, exinde opulentia & egeſtas, & tandem ex ſuperiorum æmulatione, decorum.

§. II, Gen-

§. II. Gentes igitur cultiores sunt populi viventes in societate, ubi diversitas est conditionis & ordinis, copiosus rerum apparatus, opulentia, egestas & decorum. Barbari vero sunt populi qui vivunt in libertate, ubi equalis est omnium conditio, ubi vivitur modico, bona sunt communia, & mores naturales.

§. III. Inter hos duos cultorum & barbarorum extremos gradus, innumeri sunt intermedii. Quo magis enim inclinant populi ad statum naturalem, eo barbariores habentur, & contra quo magis à naturali libertate recedunt, eo moratioribus dicuntur. Hos vero intermedios gradus omnes accuratè determinare ob infinitam varietatem, hominis non est. Quare etiam non est mirum vocem barbarorum à variis populis varie acceptam fuisse, aliis barbaros in defectu decori aliis eos in egestate vel aequalitate conditionis quarentibus, quæ variæ vocis acceptiones in ipsa explicatione definitionum indicandæ erunt. Interim hoc saltem notare operæ pretium est, quod pro diversitate graduum inter barbaros & populos cultiores, diversa quoque sit eorum prærogativa.

§. IV. Ad intelligendam Barbarorum præ cultioribus prærogativam, necessarium est præmittere tum de natura societatis moratiorum populorum, tum de libertate barbarorum. Quando igitur quaestio est: Utrum societas (civilis nempe, ita enim societas absolute posita hic semper accipitur) præferenda sit libertati status naturalis, an libertas status naturalis societati, præsupponendum est ante omnia, quod quicquid rerum est, in se & sua natura indifferenter (ut vocant) se se habeat, omniaque vel bona vel mala reddantur ex diversa applicatione: ita gladius aliam quasi faciem induit in manu sapientis, aliam in manu furiosi. Non aliter comparatum est cum societate & libertate. Vivitur bene in societate, bene quoque in libertate; At (inquies) abusi sunt homines libertate sua & propterea societas introducta est. Bene habet, sed annon abusi sunt quoque civitate? Ergo societas qua societas & libertas qua libertas, nihil vel emolumentum, vel detrimentum habent. Ad id potius intendemus animum, annon remedium hoc quod societas dicitur, in graviores versus sit

perniciem. Quis enim ægrotorum felicior dicendus est, qui sine sumpta medicina vitam qualemcunqve trahit, an qui medicamine ipso mortem sibi accelerat, aut gravius quoddam detrimentum? Ita quamvis abusus status naturalis multum incommodi habeat, plus tamen est ex abusu vitæ civilis. Videndum igitur, annon vulgare dictum huc quadret, quod stultum vitant hoc aut illud malum, in aliud, aut etiam idem, multo gravius incidant.

§. V. Primum quod societas in genus humanum introduxit, est diversitas conditionis & ordinis. In societatibus enim opus est magistratu, sive vim publicam uni sive paucis quibusdam tradas, adeo ut ubi etiam omnes imperare crederes, magna tamen pars serviat. Quia vero natura homines jussit esse æquales, nihilominus tamen homo ab ineunte adolescentia diversitati conditionis humanæ assuetus est, animum ejus occulti agitant gloriæ stimuli, ut quacunque via ad laudem grassari aliisque antehaberi laboret, in eoque maximam percipiat animi voluptatem, quod habeat ut cum aliis sese conferens, magnifice possit sentire de se ipso. Hinc ut quilibet dignitatem eminentiorem præ aliis sibi assertum eat, varia adducuntur argumenta, allegatur amplitudo & opulentia ditionum, splendor tituli, antiquitas regni atque familiæ. Eminentis ejusmodi dignitate præditos circumdant omnis census ætatisque homines, famam opes & honores quærentes, quia nemini non pulchrum videtur inter aulicos obambulare proceres, vetustis stemmatibus, torquæis aureis & splendidis cognominibus aliis sese præferre. Gaudent præterea ea felicitate, quod ipsis laudi omnia vertantur, quodque nihil non ipsis liceat, adeo ut quidquid in homine barbaro pessimum facinus est, in illis summo extollatur encomio. Barbari igitur ad tantam ambitionem non eadem invitantur occasione, cum enim omnes sint invicem æquales, & quilibet actionum suarum arbiter, nemo ab altero suo jure honorem & venerationem postulare potest. Quamobrem superbia cum societate introducta est, & quo longius à naturali æqualitate recessum est, eo major orta est superbiæ ty-

tyrannis. Paulatim enim & hoc vitium sub specie cultura in genus humanum irrepsit. Barbaricis adhuc temporibus unica via è tenebris in lucem emergendi erat; si quis ingenio, & eloquentia sedaverat incitatae multitudinis furorem, si quis notitia variarum rerum animum excoluisset, si gereret animum firmum & per externa inconcussum, illecebrisque & terroribus superiorem, hinc honor & cultus statim illis publico consensu delati; hinc eorum filiis quoque honor habitus ab illis, qui paternae virtutis semina illis inesse arbitrabantur. Sed nihil tam sanctum est, quod non cultura populorum pervertat, & non pauca bene à barbaris inchoata, sola culturae specie in ambitiosos mores degenerarunt, adeo ut nullos abjectius & servilius servos videres quam hos, qui se deinde diis (ut dicunt) proximos, & omnium Dominos credebant. Quanta gloriae febris cultum Alexandri animum obsederat, cum plures mundos optabat, quos devinceret; quam modeste autem Scythae illi respondent apud Curtium: *nec servire ulli possumus, nec imperare desideramus?* Annon apud cultissimas gentes semideus dicebatur, qui sanguinis seriem ad Codrum Atheniensem, aut ad fabulosum Herculem referre poterat? annon primus omnium ponebatur, cujus triavus in bello strenuum homicidam egerat? obscurus vero & objectus qui sapientia & virtute Reipublicae utilitatem promovebat? Atque in hoc consistit prerogativa populorum cultiorum praeter barbaris, quoad ambitionem.

§. VI. Porro comparandus quoque est moratiorum populorum copiosus rerum apparatus, cum modico Barbarorum. In hanc rem merentur ut adscribamus sapientissima verba Illustris Pufendorffii quae habet in *Dissert. de statu hominis naturali* §. 6. *Illud observandum, mortalium multos, dum status naturalis miseras dispellere, vitamque copioso adparatu instruere laborant, modum heic excessisse, viamque ad avaritiam & luxuriam patefecisse, magno malorum proventu genus humanum inundare solitas. Inde & divinae literae & sapientum praecepta modum studio acqvirendi, ac vitam velut expoliendi ponere jubent; ne circa supervacua sudetur, & breve hoc quod degimus aevi interinania curarum frustra effluat,*
nec

nec vigor in debilem mollitiem frangatur. Cum longe melius vita exigatur modico sobrioque adparatu, & virili patientia ad aspera obdurato corpore, quam per nimias copias, quæ onerant potius, quam instruunt, aut per teneram mollitiem, quæ etiam mediocrium molestiarum sensum exasperat. Si notamus populorum, moratorum mores, semper in pejus degenerarunt à virtute majorum suorum. Livius in Præfatione Historiæ Romanæ fero avaritiam & luxuriam in illam Rempublicam immigrasse dicit, & diu paupertati & parsimoniæ honorem fuisse: adeoque (inquit) quanto rerum minus: tanto minus cupiditatis erat. Nuper divitiæ avaritiam, & abundantes voluptates desiderium per luxum atque libidinem pereundi perdendique omnia invexere. Porro Livius quoque ostendit, quomodo Roma tempore barbariei aucta, & diversis gradibus deinde crescente cultura imminuta fuerit, quomodo labente (inquit) disciplina, velut desidentes primo mores sequatur animo: Deinde ut magis magisque lapsi sint, tum ire ceperint precipites, donec ad hæc tempora perventum est, quibus nec vitia nostra, nec remedia pati possumus. Loquitur Livius de temporibus, quibus Roma absterfa tristi barbarie cultissimam se omnium gentium jactitabat, ita ut omnes extra Italiam & Græciam positos tristi averfaretur barbarorum nomine. Ita nos Germani, si mores nostros comparamus cum virtute veterum Germanorum barbarorum adhuc, quos describit Tacitus, multum à paternis moribus & virtutibus degeneravimus. Audiamus saltem Conringium Exercit. de Rep. Imp. Germ. 3. p. 112. §. 78. Prisci Germani (inquit) nulla opum cupidine, nullo luxu, rudi tecti vellere, & cibo simplice, lacte, caseo, agrestibus pomis, recenti fera contenti, vitam omnem in studiis rei militaris transegerunt. Eoque commodius tunc fuit discretis ac dispersis ædibus habitare, ut fons aliquis, ut campus, ut nemus maximo poterat usui esse, quod ita nihil possent suæ desiderare beatitati. Nec peregrina mercatura ergo tunc locus, vilia tantum & obvia petentibus, & nullo opum honore; opificia verò penè omnia exularunt, luxuria scilicet & mollis vitæ instrumenta. At postquam vestis elegantior & lautior cibus & domus splendidior, mutatis Romana consuetudine moribus paulatim cœpit allubescere, crevit necessario artificum copia, & mercatura ad externos extensa est.

sa est. Hinc opum cupido, & rationes varie excogitata faciendi nummi; unde tandem non elegans amplius vita, sed luxuriosa in pretio. Præcipue à tempore Caroli M. Germani à virtute majorum in luxuriam degenerarunt, donec vertentibus aliquot seculis splendida civitates opibus abundarent; ubi quotidie non parum à paternis virtutibus remissum fuit. Sed erant tamen adhuc raræ barbaricæ virtutis reliquæ, verum hæ quoque paulatim nimia cultura deletæ sunt, ita quantum per unius hominis ætatem à pristina temperantia remissum sit, observavit B. Seckendorff in *Christen-Stat Lib. 2. c. 2. §. 9.*

§. VII. Ex luxuria hac & ambitione orta quoque est apud populos cultos inæqualitas opum, quæ introduxit pecuniam ceu medium omnia acqvirendi, hinc quia tantum quis æstimatur, quantum quacunqve via possidet, divitias per saxa per ignes expetunt universi. Barbaris pabulum posuerat natura, & sub magistratibus rudibus adhuc & nondum satis quid esset tyrannis instructis, bona naturæ erant communia, maria, flumina, viæ publicæ, uti pisces è fontibus ad mare neminem vident, qui vivendi vectigal extorquet. Cultæ vero gentes, veluti soli homines sint, vel dii potius, omnia sibi adscribunt. Barbari dum colunt agros & pascunt latas pecudes, fœnus habent ex proventu terræ, quæ veluti gratissima debitor, pro singulis granis aliquoties centena reddit. Moratiores, insuper habita agricultura, sordidis negotiationibus, mendaciis, technis, miseros homines exugunt. Miserrimus nauta non modo cum fluctibus & ventis rem habet, sed etiam ubi portus occurrit, aliquid extorquetur. Trajiciendum flumen, transeundus pons est, dandum est. Ita lucri bonus odor ex re quavis (ut ajunt) etiam ex rebus sordidis & minutis. Quod enim paucis vivatur bene, cultiores populi sibi nequaquam persuasum habent, hinc negligunt, quæ passim sunt obvia, & ad sustentationem vitæ necessaria, verum uniones, pretiosos lapides, in scriniis reconditos magis expetunt. Quare quo in temperantius ejusmo-

di nugis sese explent, hoc magis magisque sitiunt, esuriunt-
que, adeo ut nullos pauperius pauperes videres, quam quos
populi culti ut divites adorant.

§. VIII. Hæc sunt, quæ ex societatibus oriuntur, hæc
quoque sunt quæ obstant, quominus homo finem societatis,
hoc est, tranquillitatem obtinere queat, adeo ut à nulla un-
quam barbarie adeo saxitum sit in genus humanum quam à
populis qui à libertate status naturalis longissime recesserunt.
Primo mores exasperat ambitio, ita ut non minori molimine
super dignitatis eminentia certare multos videas, quam si de
vita & summa felicitate ageretur. Quamdiu paucis viveba-
tur benè, non opus erat inhiare aliorum bonis, nec quisquam
moliebatur infidias rebus modicis, nec facile corrumpi se pa-
tiebatur ut alios proderet. Cur Curius Dentatus aurum Sa-
binorum rejecit, eoque se non indigere dixit, quam quia ra-
pis pro cibo utebatur, ad quem victum tanti sumptus non
requiruntur? Si revolves Barbarorum res gestas, quam mul-
tos reperies duces, qui miris artibus bellum declinarint? Qui
hostem officiis devincere, quam armis devincere maluerint?
Unica oratio, quam Curtius de Scythis refert, causam
Barbarorum præ cultissimis Græcis optime agit. Bellabant
enim Barbari humanius culto Alexandro, bellabant majori
fide, nec similibus artibus, nec tam frivolis titulis. Hinc
*Constant. Manasses in Annal. p. 359. In Barbaris virtus ac indoles bo-
na existit, hominesque linguis diversi, nihilominus amicitiam & amo-
rem mutuum illesum conservare candidè possunt. Nam virtus & ho-
nestum à natura cunctis insitum est.*

§. IX. Græci igitur cultam humanitatem suam parum
demonstrarunt, quod bellum in Barbaros naturale dixerunt.
Hinc Grotius: *Male (inquit) Græci Barbaros ob morum diversita-
tem, forte & quod ingenio cedere viderentur, hostes sibi quasi naturali-
ter dicebant. Lib. 2. c. 22. §. X. n. 2. de Jure Belli & Pacis. Et quando
Grotius Lib. 2. de J. B. & P. c. 40. §. X. n. 3. bellum justum dedu-
cit, contra violantes jus naturæ, De talibus (inquit) barbaris, &
feris*

feris magis quam hominibus, dici recte potest, quod de Persis qui Græcis
 nihilo deteriores erant, perverse dixit Aristoteles, naturale in eos esse
 bellum. Hinc etiam Plutarchus Orat. I. de fortitudine vel virtute
 Alexandri p. 329. B. laudat Alexandrum, quod non secutus sit
 consilium Aristotelis, qui eum jubebat Græcis se tanquam
 Principem, barbaris ut dominum præbere: & illorum quidem,
 ut amicorum & domesticorum curam gerere, his tanquam
 brutis & stipitibus uti. Erathostenes in fine Commentarii non
 minus improbat eorum sententiam, qui universum genus hu-
 manum in duas partes dividunt, videlicet in Græcos & Bar-
 baros, & qui Alexandro svaserint, ut Græcos pro amicis, Bar-
 baros pro hostibus haberet, virtute (dicit) & malitia rectius eos
 dividi: nam & multos Græcorum esse malos, & de Barbaris lau-
 de dignos, ut Indos vel Asianos, itemque Romanos & Carthagi-
 nenses, &c.

§. X. Tandem ex inæqualitate conditionis in societa-
 tibus natum quoque est decorum, hoc est æmulatio quædam
 superiorum quoad eorum mores, sermonem & actiones, ab in-
 ferioribus orta. Decorum autem uti in se est indifferens (ut
 vocant) ita multum damni exinde ortum est populis cultio-
 ribus, quia in decoris actionibus quietem quæsiiverunt, adeo-
 que vani facti sunt, misero plane errore. Barbari decoro
 ideò destituuntur, quia omnes inter se sunt æquales; vivunt
 igitur ad ductum naturæ, irrumpunt impulsu ventris ad de-
 vorandas epulas; cultiores verò inconvivium, utuntur
 ceremoniis & elegantiolis, ut accubitus decora quædam orne-
 tur cunctatione, cultiores corpus larvamque ita inflectunt,
 prout Principi placet, Barbari actiones moresque dirigunt,
 prout dirigere jussit natura. Et hæc præcipua nota est, quæ
 Barbari à populis cultioribus maxime discernuntur, ob defe-
 ctum enim decori culta Græcia omnes gentes ut Barbaras præ-
 se contempsit, idem quoque culta Roma imitata est cum re-
 rum potita esset, ut omnes qui Romani juris ac ditionis non
 essent, præter Græcos, barbaros vocaret, & haberet. Primò

quidem ob defectum decori in sermone Barbarorum nomen
introducendum esse legimus à Græcis, qui omnes crasso & diffi-
cili ore loquentes Barbaros vocarunt, cumque hoc commune
& proprium videretur omnium extraneorum, nomen illud
per convitium ad omnes translatum est, qui Græci non essent,
præcipue ad eos, qui diverso sermone utebantur, donec &
Græci & Romani omnes Barbaros vocarunt, qui & lingvis
& moribus ab illis diffiderent. *Conf. Strabo Lib. XIV. Geogr.*
p. 455. Quamvis autem Vossius l. 1. c. 1. de vitiis Sermonis. Scali-
ger Exercit. L. 1. Hotomann. de ritu nuptiar. C. V. p. 469. Coquejus
ad August. de C. D. l. 1. c. 1. p. 6. Bernegg. ad Svet. August. c. 21. 3. va-
rias afferant conjecturas, à quibus populis Græci hanc vo-
cem acceperint, nudam tamen vocis hujus derivationem ma-
gis respiciunt, quam rem ipsam de qua nobis sermo est. Hoc
tantum notari meretur, quod quemadmodum Græci & Lati-
ni incultam superbiam suam satis demonstrarunt, quod alias
gentes ob defectum Lingvæ suæ per convitium Barbaras vo-
carunt, cum certe morati hominis non sit alterum contemne-
re, ita tamen alias gentes eodem jure usas fuisse ridendi Lin-
gvam Latinam. Cultissimus erat Ovidius, sed ubi? Romæ,
peregrinis enim Barbarus erat, ita enim dicit l. 5. Eleg. X.

*Barbarus, inquit, hic ego sum, quia non intelligor ulli,
Et rident stolidi verba Latina Getæ.*

Et apud Platum Barbare loqui, est Latine loqui, quia Latini
& Romani ab Ænea Phryge oriuntur, Phryges enim Barbari
erant agrestes. Hinc Poëta Barbarus, Plauto in Milite Lati-
nus est; ut Marcus vertit barbare, id est Latine. In eodem
Poëta Lex Barbarica Romana est.

§. XI. Superiori & nostro Seculo multi imitati sunt
veteres Romanos, & omnes Græcæ & Latinæ lingvæ inscios
Barbaros vocarunt, hinc hostes barbariei vocantur Erasmus,
Reuchlinus &c. utpote qui bonas litteras restaurarunt. Qui
igitur ore Romano decore loquitur, hoc est si eos potissi-
mum

mum imitatur qui florente Roma locuti sunt, Cicero-
nem, quia forsan Romanorum Consul fuit, hic non superfi-
ciarie, sed profunde eruditus habetur. Sed si restauratores
superiori seculo nil nisi hoc decorum possederunt, in eoque
veram eruditionem, sapientiam & felicitatem quæsi-
verunt, idem quod de veteribus Romanis dictum, illis quoque com-
petet, quod nempe labantur & errent, parumque habeant
cur antecedentia secula ut barbara præ se contemnant. At
(inquies) linguarum cognitio non quidem est eruditio ipsa,
sunt tamen linguarum scientiarum vehicula, præcipue Lingua
Græca & Latina, Græci enim & Romani omnium fuere sapi-
entissimi, qui igitur hisce adminiculis destituuntur, non pos-
sunt ad veram sapientiam pervenire. Ergo nova nunc ori-
tur quæstio, an nempe Græci, Latini & reliqui populi cultio-
res, tales sint, à quibus sapientia sumenda sit, annon Barbari
& Latina & Græca Lingua destituti, sapientiores illis & fe-
liciores fuerint. Exinde videri poterit, an secula superius
antecedentia ob linguarum harum imperitiam, an alias ob
causas, misera dicenda sint. Sed hoc est in quæstione.

§. XII. Quemadmodum universum genus humanum
in Barbaros & populos cultiores dividitur, ita etiam sapien-
tia vel Barbara est vel culta. Culta iterum subdividitur in
Græcanicam vel Italicam v. *Lipsius manud. ad Phil. Stoicam l. 1.
Diff. 3.* Quæritur utrum Barbarica cultura, an culta Barbaricæ
sit præferenda. Quod antiquitatem unius præ altera atti-
net, Barbaros non solum Philosophiæ, sed etiam omnium fe-
re artium fuisse inventores, pluribus probat. *Clemens Alexandr.
I. Stromat. p. 224. d. 5 p. 225. E.* Quamvis igitur Laertius Græ-
cis tribuat antiquitatem, simul genus humanum à Græcis
ortum tradens, quod fere omnes faciunt, qui antiquitatem
sapientiæ sibi adscribunt, ut hodie Chineses, qui secundum
suam computationem præadamitæ evadunt. Magis tamen
pronunciandum est pro antiquitate Philosophiæ Barbaricæ,
si Philosophos Græciæ respicimus v. *Lipsius Manud. ad Philos.*

Stoic. l. 1. Diss. 1. p. 23. Horn. Hist. Phil. l. 3. c. 1. Quid enim à singulis acceperint, nempe à Chaldeis, Ægyptiis, Persis, Phœnicibus & Judæis, & in Philosophiam suam transtulerint, late persequitur Schefferus Philosoph. Ital. c. 5. p. 19. Vossius Hist. Philos. c. 6. Græci enim antequam philosopharentur, in Ægyptum profecti sunt, ut à sacerdotibus sapientiam haurirent. De qua antiquitate Sectarum Barbaricarum elegantem locum habet Lucianus in fugitivis T. 4. p. 314.

§. XIII. Statim autem cum Philosophia ad moratiores gentes pervenit, per ambitionem, luxuriam & avaritiam cultorum populorum in pejus degeneravit. Philosophi Barbari tanta non agitabantur ambitione, tantis non disfluebant deliciis, nec adeo miseræ inhiabant opulentia. Erant insuper candido præditi judicio, nec tantis præjudiciis occupati, quantis populi cultiores. Autoritatis enim præjudicium, apud cultiores oritur ex inæqualitate aliorum, præcipitantia vero ex propria cupidine aliis sese præferendi. Peperit quoque ambitio crassum illum errorem, quod docti alio plane gaudeant intellectu, quam homines ineruditi, tanquam illorum animus tantummodo capax sit, veritatem inveniendi, quare à simplici veritate declinarunt ad artes sophisticas, & præpostera atque perversa artificia. Quamdiu Philosophia habitavit inter Barbaros, libera erat, neque intellectus humanus ullius tyranni imperium patiebatur, amabant singuli veritatem, quia cum omnium cultu conveniebat; vivere modico nec curis inanibus edere cor, hoc est seipsum consumere. Postquam Pythagoras sapientiam barbaricam cultura Italiae inferebat, populi moratiores incendio ejus scholam extirparunt v. Diog. Laert. in vita Pyth. Tempore Socratis fervebat ad insaniam usque profitendi sapientiam ambitio, & plena cultis ejusmodi sophis erant omnia. Socrates vero barbarus Græcorum morio erat, hinc culti Græci eum sannionem quempiam bardum ac stupidum dicebant, cujus sermo incultus, simplex, plebejus ac humilis erat, cujus

mo.

mores ad elegantiam Græciæ nequaquam erant accommodati. Philosophi autem qui magis ad culturam, hoc est ad ambitionem avaritiam & voluptatem inclinabant, eo gratiores erant. Ita Aristoteles gratus erat & acceptus, quia docebat sine nobilitate & opibus hominem non posse feliciter vivere, item, non esse felicem Rempublicam ubi bona omnia sint communia, Apud Romanos quoque tamdiu virtuti & sapientiæ honor erat, quamdiu barbaries regnabat, introducto vero copioso rerum apparatu, solis opulentis honor exhibebatur, barbarus vero dicebatur egenus. Hinc Ovidius lib. 3. Eleg.

*Ingenium quondam fuerat pretiosius auro,
At nunc barbaria est grandis, habere nihil.*

§. XIV. Cum igitur Barbarorum Philosophia viam veritatem inveniendi, nec tantis præjudiciis nec tantis affectibus obscuraverit, omnes quoque reliquas Eruditionis partes (quia Philosophia olim omnes Facultates quas hodie distinctas habemus, sub se comprehendebat) puriores habuit, quam gentes cultiores. Ut enim omittam tot ciborum genera à populis cultioribus ex peregrinis regionibus per commercia petita; affectus quoque non parum ad sanitatem vel conservandam vel destruendam faciunt, plurimos enim in civitatibus consumit ignea ambitio, non paucos animant libidinosa & subida gaudia; nam de vehementi animi dolore minus mirum, quamvis & plurimos sacra auri fames consumat. Ubi igitur modico vivitur; nec tanta est gulæ tyrannis, imo & sine affectibus vivitur tranquille, ibi ob rara morborum genera, tot medicamina non requiruntur, quot opus est ubi nimii affectus accelerant morbos, & luxuria consumit vitam.

§. XV. Introduxit quoque Societas leges ut vincula Reipublicæ, sine quibus consistere nequit. Uti vero leges ob hominum malitiam introductæ sunt, ita dubium non est, quin

quin crescentibus vitiis, crescant & leges, ut in proverbio est: Ex malis moribus, nascuntur novæ leges; quis vero non felicem diceret populum, ubi mores sunt loco legum, imò sine legibus melius vivitur, quam ubi plurimæ leges vigent. Id vero Tacitus de Barbaris Germanis affirmat, c. 20. de Germ. *Tantum ibi boni mores valent, quam alibi bonæ leges.* Romani barbari adhuc paucis legibus bene vivebant, crescente vero cultura, ambitio libido & auri fames plures quotidie produxere leges, donec leges illæ à parvis ortæ initiis eo crescerent, ut multitudine sua laborarent, id quod distinctè enumerare nimis prolixum foret. *Coringius Exercit. de Rep. Imp. Germ. §. 18.* ex Tacito virtutes Veterum Germanorum colligit, dicitque, raras isthac tempestate fuisse lites & compositionu admodum faciles; & §. 17. p. 224. *eiusdem Dissert. Simplicis* (inquit) *ratione processum in judiciis tunc esse, vetant nos dubitare simplices tum mores populi: neque legum multitudine neque malitia advocatorum, neque lucri cupidine, lites protelante.* Sicum hac Barbarorum Germanorum virtute comparamus augmenta vitiorum & legum quæ Coringius in eadem Dissertatione describit, quantis miseris cultiores Germani sese involyerint, res ipsa loquitur. Tempore Caroli M. & Ludovici Pii quamvis ob ingruentem culturam pluribus jam opus esset legibus, simplex tamen adhuc obtinebat processus, facilis & brevi tempore circumscriptus. *Quam utilis fuit litium paucitas!* (inquit *Conring. l. c. §. 41. p. 25.*) *cum singuli ex plebe intelligere possent leges, secundum quas esset vivendum, nec processus simplex pateretur litium diuturnitatem, & causidicorum malitia non pateret forum.* Tolerabilis huculque fuit Germanorum status, ubi vero cultura Roma culturæ Germaniæ suas leges concessit, quod forsitan iisdem actionibus eadem competerent leges, actum fuisse de antiqua Germanorum felicitate, iterum dolet *Conringius l. c. §. 70. p. 286.*

§. XVI. Tandem quod cultum DEI attinet, apud populos moratioribus Barbarus idem est ac Atheus quomodo vero

vero ex crassa ignorantia loci ad Coloss. 3:2. hoc convitium
ortum sit, erudite more suo ostendit *Vossius de Theologia Gentili*
Lib. I. c. 3. Contrarium quoque testatur ratio & experientia,
nulli enim à vero DEI cultu etiam naturali longius aberrarunt,
quam qui cultissimam omnium jaçtitabant Philosophiam
v. *Ethic. Excellent. Dni. Thomasi P. 1. c. 3. §. 67.* Clarissime hoc
elucescet conferendo cultum Barbarorum, cum Græcorum
& Romanorum Idololatria, ad ductum *Vossii*, qui IX. integris
libris id ipsum enarrat. Quamdiu enim mens Barbarorum
præjudiciis vacua, sibi relicta erat, tamdiu creatorem
cognoscebat ex creaturis, utpote quæ cognitio omnium cordi
inscripta est. Hinc *Tacitus de Germ. c. 9.* *Nec cohibere*
(inquit) parietibus Deos, neque in ullam humani oris speciem as-
similare, ex magnitudine cælestium arbitrantur. Populi vero
cultiores præjudiciis suis naturalem DEI cognitionem ob-
fuscarunt. Accedit Imperium in Intellectum cum societate
simul introductum. Apud Barbaros quilibet Paterfamilias
liberis suis cultum DEI instillabat. Posteaquam vero Ty-
rannis mundum invasit, illisque persuasum esset, rationem
status velle ut veritas obfuscaretur, & subditis per vanas do-
ctrinas vanus metus erga principes & reverentia summa in-
culcarentur, ademptum videtur esse patribusfamilias jus pro-
lubitu informandi, & scholæ publicæ institutæ, in quibus ini-
tio simplex DEI cultus per Idololatriam corruptus fuit, & po-
stea facile subditi ad sententias perversas & præposterarum per-
ducti, quia superstitio omnia certo credit quæ vel maximè ra-
tioni sunt contraria. Unde & olim statim apud Gentiles
Præceptores publici à Tyrannis electi, cum & ipsi vanam au-
toritatem affectarent, & viderent veritatem tam facilem &
planam esse, operam dederunt, ut eam redderent obscuram, &
vel inanium verborum, vel mysteriorum involucris obfusca-
rent. Est enim cultorum populorum DEUS venter, hinc eo-
rum mentes voluptatis compedibus constrictæ in verum DEI
cultum surgere possunt minimè. Quare Deus tradidit eos in
C men-

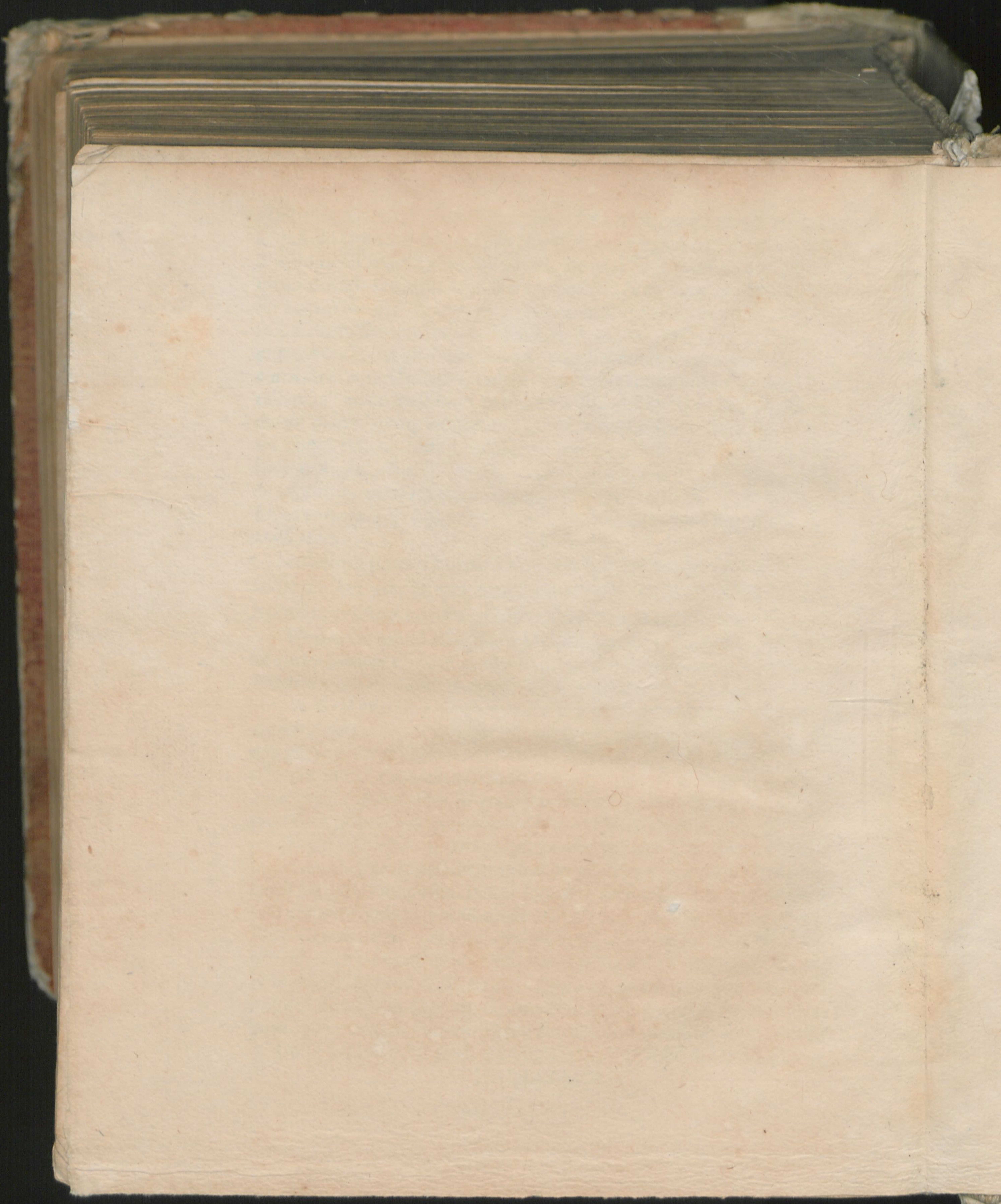
mentem reprobam ut in stultissimam dilaberentur Idololatriam. Conf. Rom. I. v. 24. seq. Barbari vero quo magis barbari fuerunt, eo sanio rem Idololatriam (si sana aliqua est) retinuerunt, nempe cultum solis, qui rationi non adeo adversatur quam cultus rerum sublunarium, hominum, bestiarum &c. v. lib. Sapientie c. XI. v. 16. & c. XII. v. 24. Rom. I. v. 22. seqq. Illo vero cultu usi sunt Persæ, Phœnices, Syri, Assyrii, Babylonii, Arabes, Ægyptii, Æthiopes & quicunque fere apud moratioribus barbarorum nomine veniunt.

§. XVII. Denique si habitum, seu *σχῆμα* ad religionem revelatam consideramus, nullos à cœlesti sapientia longius aberrare, quam quos mundus ut cultissimos populos adorat, res ipsa loquitur. Non percurram tempora Veteris Instrumenti, ostendendo quod ab impiis exstructæ sint primæ civitates, in quibus nata cultura Patriarcharum filios quoque ad mores suos traduxit. Antequam enim filii DEI mores mundi assumerent, Cainitis non nisi barbari erant, ita ut familia Josephi tædio esset Ægyptiis, quod incultam pastorum vitam ageret. Nec mentionem faciam barbarorum illorum Prophetarum, exulum illorum, errantium in solitudinibus, qui ovium tecti pellibus cum feris vitam exigebant, & odio & ludibrio omnibus gentibus cultioribus expositi. Paucis saltem consideremus tempora quæ natum Christum exceperunt, ubi Judæi deterfa paulatim veterum Prophetarum barbarie, per conversationem cum populis moratioribus elegantiorum introduxerant doctrinam, præcipue postquam simul cum Græcorum Imperio Græcam quoque suscepissent Philosophiam. Pharisei enim ex Stoicis haulerant multa, & ex Pythagora Metempsychosin v. Horn. Hist. Eccles. p. 229. Sadducei ex Epicuro v. Horn. l. 1. p. 230. Esseni vero optimè cum Cynicis conveniebant. Horum omnium ineptiam disputationes cum Christo habitæ satis loquuntur. Cur cultiores gentes ab imagine Christi adeo abhorrent? Aspiciunt nempe externam ejus faciem, quæ juxta earum æstimationem nihil abjectius, nihil contemptius.

ptius. Domus ipsius humilis, vita à voluptatibus planè abhorrens. Hinc mysticus vates: *Non erat (inquit) ei species, neque decor, vidimus eum, & non aspectus, & desideravimus eum despectum & novissimum virorum.* Discipuli ejus inculti, indocti, pauperes, ignobiles & abjecti non è magnatum aula, non è Pharisaorum cathedris sed à retibus & telonio adsciri, non nisi apud barbaram plebem aditum habebant; apud cultos populos enim omnem Methodum Philosophiæ ut & naturæ & omnis honesti publicæque disciplinæ subvertere videbantur, *v. Huber. Hist. Civ. P. 2. l. 2. Sect. 2. c. 6. §. 6.* Tandem quo magis Ecclesia à simplicitate barbarica ad culturam degeneravit, quo magis se implicavit elegantiss mundi hujus, eo graviora passa est detrimenta. Principio cum quibusdam forte ex cultioribus contigerat Philosophia ante Christum cognitum, illa deinde adhibita est velut idonea res ad exponenda oracula divina, deinde introducta est publicè, ut apta ad profligandos hæreticos, donec tempore Constantini M. omnia aula vitia in Ecclesia irruperunt, ac ita magnis passibus itum est ad cultum Ecclesiæ statum, opera enim data est elegantioribus ritibus & ceremoniis magna parte à cultis Judæis & moratioribus paganis introductis, intereor vero DEi cultus apud exiguos quosdam latentes, & incultos Barbaros remansit, donec Antichristus paulatim elegantissime consumatus est. *Conf. Huber. Hist. Civ. Part. 2. L. 3. Sect. 1. c. 8. §. 5. seq.* Hinc enim ornata dicebatur Ecclesia, cum auro gemmisque lucentes altaria, quamvis decreveret pietas, sacraque doctrina in subtiles solveretur quæstiones, donec tota Christi Doctrina Sophistarum, oratorum & poetarum literis ita esset exulta, ut nuda Christi decreta cultiores Christianos profus offenderent; barbarum enim erat apud illos de Christianis loqui literis, nisi elegantiss Aristotelicis ornatas proponeres. Dolendum autem maximopere est quod barbari Gentiles adhuc sub ipso Dæmonum cultu si non meliorem certe nec deteriorem vitam vixerunt ipsis gentibus cultioribus, qui tamen Christo nomen dederunt. Ita enim Conringius de Germanis

nis Exercit. 3. §. 79. p. 113. *Ist hac (inquit) mira animorum muta-
tio fere cum abjecto demonum cultu cepit: ad lenissimum Salvatoris
exemplum mitigata non nihil prisca feritate. Cujus sancta quietis
occasione, mox ad opum cupidinem & luxuriam prepostero quodam
gradu transitum est. Donec tandem ad eam culturam perven-
tum est, ut quicquid apud moratos gentiles avaritiæ, quic-
quid ambitionis, quicquid luxuriæ fuit, culta Ecclesia imi-
taretur, æquaret, vinceret. Superiori seculo cultus Theolo-
gis barbarus erat Lutherus ipse, utpote cujus mentem non
subtilis (ut vocant) Scotus, sed cœlestis docuerat Christi
Spiritus, quod commendaret simplicem Theologiæ Germa-
nicæ libellum, & humile S. Scripturæ studium, nec enim hæc
respondebant Theologorum tragicis personis, Aristotele suo
turgidis. Cur vero post illa tempora non paucis displicuerit
simplex illa veritas, & revocata iterum fuerit Scholasticorum
cultura, de eo non modo integra nostra Dissertatio, sed etiam
res ipsa loquitur; raram scilicet imò nullam facit simplex
veritas & barbara virtus, cum culta stultitia & elegan-
tibus vitiis, mixturam.*

DD A 6307

ULB Halle 3
002 937 14X

88

V 17

Reho ✓

40.
37

DISSERTATIO MORALIS
De
PRÆROGATIVA
BARBARORUM POPULO-
RUM PRÆCULTIO-
RIBUS.

Quam
IN
ACADEMIA FRIDERICIANA
Publicæ Eruditorum disquisitioni
d. XV. Septembris Ao. 1693.
subjiciunt
PRÆSES
M. JOH. WILHELM ZIEROLD
Wiesenthalio-Misnicus,
&
RESPONDENS
JOHANN JULIUS SPROCKHOFF,
Brunsvicensis.

HALÆ MAGDEBURGICÆ
Typis CHRISTOPHORI SALFELDII, REGIMINIS ELECT.
BRANDENB. Typ.

